

Pyhäkön Lamppu

Helgedomens Lampa

*”Eikä Jumalan lamppu
ollut vielä sammunut” 1. Sam 3:3*

Suomen Luther-säätiön tiedotuslehti 2/2014

LÄHETYSHIIPPAKUNTA JA HERÄTYSLIIKKEET

☞ JUHANA POHJOLA

Voisiko Lähetyshiippakunta tehdä enemmän yhteistyötä herätysliikkeiden kanssa? Hyvän kysymyksen kuulen usein. Läheiset yhteydet olisivat luonnollisia. Piisparamme ovat palvelleet Kansanlähetyksessä, useat pappimme Opiskelija- ja koululaislähetyksessä ja monen vastuunkantajan taustalta löytyy evankelisuus, rukoilevaisuus tai lestadiolaisuus. Samaa hengellistä maapohjaa on siis olemassa. Sama huoli Suomen ev.lut. kirkon tilasta on monen kanssa yhteinen. Sama näky uskon yhteyden syntymisestä Kristukseen motivoi työtä. Miksi sitten yhteistyötä on niin vähän järjestöjen kanssa? Vastaus koskee ainakin kolmea eri kysymystä.

Erilainen työnäky. Monet herätysliikkeet ovat tarjonneet ihmisille paikallisseurakunnan rinnalla uskon yhteyden ja hyvää opetusta sekä sisä- ja ulkolähetyksen kanavan. Vaikka liikkeet ovat syntyneetkin jännitteessä valtiokirkkoon, niiden toimintamalli on edellyttänyt sitä. Valtio ja kirkko tarjoavat hengelliset raiteet, matkustuspalvelut ja junaletkan, josta voi valita oman liikkeen vaunun. Sakramentit, virka ja jumalanpalvelus kuuluvat kirkolle, mutta julistus, veisuu ja sielunhoito omiin seuroihin ja piireihin. Tämä historiallinen perusasetelma kuitenkin nykyään horjuu. Yhteiskunta on moniarvoinen, kirkko teologisesti rapautunut ja liikkuva yksilövalintatietoinen.

Lähetyshiippakunnan synty ilmентаä muuttunutta toimintaympäristöä. Näkymme on rakentaa seurakuntia. Tarjoamme vaihtoehdon paikallisseurakunnille. Järjestöissäkkin pohditaan miten päivittää oma työnäky, kun perinteinen yhdistysmalli ei enää vastaa tämän hetken tarpeita. Kaikista ev.lut. kirkon seurakunnista ei tee mieli

hakea palveluja ja ihmiset usein haluavat yhdestä osoitteesta opetuksen, sakramentit ja yhteisön. Järjestöissä kysellään, ohjatako ihmisiä paikallisseurakuntiin vai rakentaako omia messuyhteisöjä?

Teologiset erot. Jokaisessa maamme herätysliikkeessä on sellaista syvää ja koeteltua hengellistä perintöä, jonka soisin rikastuttavan myös Lähetyshiippakuntaa. Kaikki teologisetkaan näkemuserot eivät ole erottavia. Lähetyshiippakunnan kannalta keskeistä yhteyttä haettaessa on, että armon evankeliumin saarna on kirkas ja ristien lahjoja ei eroteta sakramenteista ja jumalanpalveluksesta. Monessa liikkeessä hyvästäkin teologiasta huolimatta on toiminnan kautta opetettu, että jumalanpalvelus ei ole hengellisen elämän keskus. Tämä on johtanut siihen kummallisuuteen, että kysyttäessä ihmisen hengellistä kotia, harva sanoo sen olevan oma seurakuntansa. Se on ymmärrettävää, koska kaikki eivät ole tulleet ruokituksi omassa seurakunnassaan. Jeesus on kuitenkin tarkoittanut, että ensisijaisesti elämme sanan ja sakramentin äärellä kokoontuvan seurakunnan yhteydessä.

Suhde Suomen ev.lut. kirkkoon. Herätysliikkeiden toiminta on ollut sidottu valtiokirkon rakenteisiin. Syntyneet siteet seurakuntiin ja kristittyihin eri puolilla ovat lujat. Vastuu ystävästä, nuorisotyöstä, lähetyksestä ja ykseydestä painavat. Näin kirkkokriittisyydestä huolimatta toimitaan piispojen ja kirkkojärjestyksen ehdoin. Kirkon tarjoama asema, toimintamahdollisuudet, tilat ja tuki ovat olleet pitkään läsnä järjestöjen toimintasuunnitelmaa ja budjettia laadittaessa. Mitä näkyvä ja toiminnallinen yhteistyö Lähetyshiippakunnan kanssa merkit-

sisi? Vaikka teologiasta yhteispohjaa ja ystävyyttä löytyisikin, niin yhdessä kulkeminen on vaikeaa. Hyväksyttäväkö liikkeet Lähetyshiippakunnan papit tilaisuuksiinsa? Voivatko järjestöt järjestää messuja kanssamme ilman kirkkoherran lupaa ei-sakraalissa tilassa? Rakentavatko ne järjestäytyneitä seurakuntia? Kyllä-vastaus taitaisi suistaa ne nykyisiltä raiteiltaan. Lähetyshiippakunta ei ole yksi Turun arkkipiispan ohjaaman junan vaunu toisten joukossa vaan se kulkee samalla ratapihalla, mutta rinnakkaisraiteella.

Tilanteet voivat muuttua. Vaunuja voi irrota ja raiteet yhdistyä. Tärkeätä tässä hetkessä on, että ynseyden sijasta voisimme toteuttaa YYY-ohjelmaa. *Ymmärrystä* toisen lähtökohdista ja tavoitteista voi lisätä monitasoisella kanssakäymisellä. *Yhteistyötä* voi tehdä siellä, missä se on mahdollista. *Yksituumaisuutta* voi etsiä teologisella keskustelulla ja rukouksella. Ohjelmaa voivat toteuttaa niin seurakuntalaiset kuin työntekijätkin. Tällöin voisi toteutua myös Herran armosta se, että yhdessä kulkeminen tulee kerran vielä näkyvämmäksi.

NELJÄ PAPPISKANDIDAATTIA HELATORSTAIN PAPPISVIHKIMYKSEEN

ESKO MURTO JUHANA POHJOLA

Maaliskuun 28. päivänä Koionia-keskuksessa pidettiin konsistorin kokous, jossa seurakuntien pyynnöstä tutkittiin pappiskandidaatteja helatorstaina pidettävää pappisvihkimystä silmälläpitäen. Kokousta seurannut lauantaipäivä käytettiin vihkimykseen ja viranhoitoon valmistavaan koulutukseen.

Yhteensä pappiskandidaatteja on neljä. Rovaniemellä toimiva Stefanoksen seurakunta yhdessä Sodankylän Eliaan seurakunnan kanssa kutsui pastorikseen **Antti Leinosen**. Seurakuntien paimenena tähän asti toiminut Jyrki Anttinen jättäytyy päätoimiseksi jatko-opiskelijaksi Antin töiden alkaessa. Lohjalla aloitettuun työhön Hiippakuntaneuvosto on kutsunut **Marko Kailasmaan**. Ainakin aluksi Marko tulee toimimaan pastorina oman toimensa ohella, päävastuun pysyessä Espoon pastori Eero Pihlavalla. Turun ruotsinkielistä seurakuntaa hoitanut pastori Sebastian Grünbaum siirtyy

vastikään perustetun suomenkielisen Pyhän Paavalin luterilaisen seurakunnan palvelukseen. S:t Gabrielin pastoriksi on Sebastianin tilalle kutsuttu **Otto Granlund**. Neljännen pappiskandidaatin, **Samuli Siikavirran** kutsumisesta päättää Markuksen seurakunta kokouksessaan 6.4. Samulin tehtävänä olisi avustavana pastorina toimiminen pääkaupunkiseudun seurakunnissa sekä yleiset hiippakunnalliset tehtävät.

Pappisvihkimys järjestetään Turussa Betel-kirkolla helatorstaina 29.5.

Pappiskokeessa konsistori tutki kandidaatien tuntemuksen luterilaista oppia ja raamatuntuntemusta koskien sekä pastoraalisten taitojen suhteen. Koetta seuranneessa ordinaatiokoulutuksessa paneuduttiin pappisviran teologiseen sisältöön, seurakuntapapin työnkuvaan ja työskentelyyn yhdessä seurakunnan vastuunkantajien kanssa, hiippakuntajärjestyksen velvoitteisiin, sekä messun toimittamisen käytännön yksityiskohtiin.

Hiippakuntajärjestys papinvirkaa koskien (16 luku):

1 § Seurakunnan hengellisestä elämästä vastaa pappi. Papin tehtävänä on:

1. julistaa Jumalan sanaa puhtaasti ja kirkkaasti sekä hoitaa ja jakaa pyhiä sakramenteja Kristuksen asetuksen mukaan
2. palvella sielunpaimenena omaa seurakuntaansa ja koko Kristuksen kirkkoa ja kantaa vastuuta seurakuntalaisten sielunautuudesta
3. palvella seurakuntalaisia rukouksella ja kirkollisilla toimituksilla
4. ottaa vastaan rippejä ja antaa yksityistä sielunhoitoa
5. tehdä kotikäyntejä ja jakaa sairaille ehtoollista
6. kantaa vastuuta seurakuntansa kristillisestä kasvatuksesta
7. huolehtia seurakunnassa hyvän hallinnon toteutumisesta
8. pitää yhteyttä piispaan, pappeihin ja muihin seurakuntiin rukoilla itsensä, seurakuntansa ja kaikkien esirukouksen tarpeessa olevien puolesta
9. tutkia Jumalan sanaa ja kehittää taitojaan teologina.

5 § Papiksi voidaan vihkiä mies, joka on kastettu ja konfirmoitu, toteuttaa uskoaan ja tunnustustaan jumalanpalvelusta viettävässä seurakunnassa, jonka seurakunta kutsuu paimenekseen ja joka on suorittanut konsistorin hyväksymän teologisen koulutuksen tai muutoin osoittaa riittävää oppineisuutta. Hänen tulee olla elämänvaelluksessaan esimerkillinen, teologisesti taitava ja sitoutunut lähetyshiippakunnan tunnustukseen ja tarkoitukseen.

KUTSU PAPPISVIHKIMYKSEEN

Tervetuloa pappisvihkimysmessuun Turun Betel-kirkolle (Yliopistonkatu 29 A) helatorstaina 29.5. klo 11:00. Piispa Risto Soramies vihki seurakuntien kutsun mukaisesti pappiskandidaatit palvelemaan Lähetyshiippakunnan seurakuntia ja koko Kristuksen kirkkoa sanan ja sakramenttien virassa.

Tilaisuuden jälkeen vietetään kirkolla päiväjuhla n. klo 14:30-16.00. Päiväjuhlaan ovat kaikki tervetulleita.

Jos tahdot lähettää onnittelusi vihittäville, onnistuu se osoitteessa www.lhpk.fi/onnittelut.

Sisällys 2/2014

2 Pääkirjoitus

3 Uutisia

4 Neljännen maljan salaisuus

6 Mailis Janatuinen Ilosanomien viejänä

8 Siunattuna matkaan

9 Uhraamisesta lyhyesti

10 Onni ja kärsimys

11 Kirjaesittely: Yhdeksi ruumiiksi kastettuina

12 Korset och uppståndelsen

14 Häpeilemättä

15 Hartaus

16 Perheen hartaudesta

NELJÄNNEN MALJAN SALAISUUS

≡ JUHANA POHJOLA

Jeesuksen elämäntyö huipentui Jerusalemissa juutalaisten pääsiäisjuhlan aikana. Sitä vietettiin israelilaisten Egyptin orjuudesta vapautumisen muistoksi. Tämän juhlan vietto niin kuin koko juutalainen hartauselämä rakentui kolmella eri taholla: Jerusalemin temppelissä, synagogissa ja kodeissa. Pääsiäisjuhlan sisältö avaa Jeesuksen viimeisten päivien valtavaa hengellistä merkitystä.

PÄÄSIÄISATERIA

Kodeissa vietettävä pääsiäisateria oli keskeinen osa juhlaa. Se seurasi tarkasti sitä säädöstä, joka oli annettu kaikille sukupolville noudatettavaksi (2.Moos.12:17). Jeesuskin vietti pääsiäisaterian säädösten mukaisesti Jerusalemissa ja vähintään kymmenen vieraan eli 12 opetuslastensa kanssa. Pääsiäislammas oli teurastettu temppelissä. Matteuksen, Markuksen ja Luukkaan mukaan kiirastorstain illallinen oli Nisan kuun 14. päivän iltana vietettävä pääsiäisateria (Mt.26:17; Mk.14:12; Lk.22:8). Johanneksen mukaan pääsiäisateria olisikin nautittu vasta perjantaina (Jh.18:28). Tätä eroa on selitetty muun muassa siten, että käytössä on saattanut olla erilainen juhlakalenteri tai muu pääsiäiseen liittyvä ateria. Varhaisimmat säilyneet pääsiäisaterian rituaalit ovat n. 200-luvulta jKr. Sen mukaisesti voidaan päätellä,

että Jeesuksen kiirastorstaina vietettävä pääsiäisateria opetuslasten kanssa noudatti seuraavaa järjestystä (seder).

1. I maljan siunaus
2. Käsien pesu
3. Kitkerien yrttien syöminen
4. Pääsiäiskertomus (2.Ms.12) perheen isän kertomana
5. Ensimmäinen osa hallel-psalmien laulua (Ps.113-114)
6. II maljan siunaus (pelastuksen malja)
7. Leivän siunaaminen
8. Pääsiäislampaan syöminen
9. III maljan siunaaminen (siunauksen malja)
10. Toinen osa hallel-psalmien laulua (Ps.115-118)
11. IV maljan siunaaminen

EHTOOLLISEN ASETTAMINEN

Pääsiäisateria rakentui lampaan, kitkerien yrttien ja happamattoman leivän nauttimisen, exodus-kertomuksen, neljän maljan juomisen ja ylistyspsalmien laulamisen ympärille. Kysymys ei ollut vain menneiden muistelusta vaan Jumalan pelastavan todellisuuden läsnäolosta nykyhetkessä. Kansa ei vain muistellut Jumalaa, vaan Jumala yhä muisti armollisesti kansansa. Neljä maljaa rabbiin mukaan perustuivat neljään Jumalan tekoon: Hän johdattaa, pelastaa, vapahtaa ja vie (2.Ms.6:6-7). Joidenkin oppineiden mukaan neljä maljaa näin kuvasivat lunastuksen neljää vaihet-

ta: Egyptistä vapautumista, pääsyä luvattuun maahan, sovituista ja Jumalan valtakunnan tuloa. Perimätieto sanoo, että köyhimmänkin tuli saada juoda pääsiäisenä neljä maljallista viiniä.

Luukas on tallettanut kuvauksen, miten Jeesus antaa ensin yhden maljan ennen lampaan syöntiä (Lk.22:17). Tämä on ollut aterian toinen malja. Pääsiäisateriaa on seurannut kolmas malja ja sen yhteydessä lausuttu kiitosrukous (birkat hamazon). Aterian jälkeen juuri kiitosrukouksen yhteydessä Jeesus asetti ehtoollisen (Lk.22:20). Jeesus opetuslasten yllätykseksi antoi leivälle ja viinille aivan uuden merkityksen uuden liiton ateriana: Tämä on minun ruumiini, tämä on minun vereni, liiton veri. Opetuslapset tiesivät, että liitto ja veri kuuluvat yhteen. Tämä uusi liitto sinetöitäisiin vanhan liiton tapaan 'liiton verellä' (2.Ms.24:8). Veri olisi nyt vain Jeesuksen oma veri. Tämä oli kolmas eli siunauksen malja, johon Paavalikin viittaa myöhemmin: "Siunauksen malja, jonka me siunaamme, eikö se ole osallisuus Kristuksen vereen?" (1.Kr.10:16).

ATERIAN YLLÄTTÄVÄ PÄÄTÖS

Yllätykset eivät loppuneet. Jeesus ei ollut ensimmäisen maljan jälkeen pessyt ainoastaan käsiään vaan myös opetuslasten jalat! Lisäksi Jeesus oli poikennut järjestyksestä asettaessaan uuden liiton kolmannen

maljan kohdalla. Tämän lisäksi hän lausui järjestyttävät sanat kolmannen maljan jälkeen: "Minä en juo enää viinipuun antia, ennenkuin sinä päivänä, jona juon sitä Jumalan valtakunnassa" (Mk.14:25, Mt.26:29). Matteus lisäksi kertoo, että tätä sanaa seurasivat siten aterian päätösvirret eli Psalmit 115-118. "Veisattuun kiitosvirren he lähtivät Öljymäelle." Juuri laulettuun psalmin 116:13 lupaus oli toteutunut opetuslasten nähdessä: "Minä kohotan pelastuksen maljan." Mutta mitä tapahtui aterian normaalisti päätävälle neljännelle maljalle? Opetuslapset olivat varmasti tästäkin yllättyneitä. Jeesus ei jättänyt vain juomatta päätösmaljaa vaan suorasanaisesti kieltäytyi juomasta sitä ennen hänen valtakuntansa eli kuninkuutensa näkyvää tuloa. Neljäs maljahan juuri liittyi Jumalan valtakunnan tuloon. Miksi ihmeessä juhlan tähtämyksen maljaa ei juotu? Miksi sederiä ei noudatettu loppuun asti? Oliko se murheessa olevan Jeesuksen kömmähdys vai piilikö siinä syvempi tarkoitus?

MALJA GETSEMANESSA

Jeesuksen rukoukseen pailussa Getsemanessa on pääsiäisaterian valossa mielenkiintoinen piirre. Jeesus kolme kertaa rukoulee saman asian: "Isä, jos mahdollista, menköön pois minulta tämä malja." Mikä on tämä malja? VT:ssa puhutaan usein Jumalan vihan maljasta (Jes.51:17,

Jer.25:15). Jeesus ihmiskunnan sijaiskärsijänä varmasti kantoi Jumalan tuomion taakkaa jo harteillaan. Hän tulisi juomaan Jumalan vihan maljan loppuun asti. Mutta puhe maljasta liittyi luonnollisesti myös juuri nautittuun pääsiäisateriaan. Tutkija Scott Hahn onkin esittänyt, että se voisi viitata myös juomatta jääneeseen neljänteen maljaan. Se oli jäänyt juomatta, mutta pian Jeesus sen tyhjentäisi.

NELJÄS MALJA RISTILLÄ

Johanneksen evankeliumin läpi kulkee juonena, että Jeesuksen kauhea ja häpeällinen ristinkuolema onkin hänen kirkastamisensa ja ylentämisen. Ristillä paljastuu varsinaisesti hänen kuninkuutensa ja jumaluutensa. ”Kun olette ylentäneet Ihmisen Pojan, silloin te ymmärrätte, että MINÄ OLEN se, joka minä olen” (Jh.8:28; vrt. 3:14; 7:37; 12:28;13:31).

Johannes myös kuvaa, miten Jeesus juo vielä keran viiniä. Sen hän nauttii ristillä. ”Siinä oli astia, hapanviiniä täynnä; niin he

täyttivät sillä hapanviinillä sienen ja panivat sen isopikorren päähän ja ojensivat sen hänen suunsa eteen. Kun nyt Jeesus oli ottanut hapanviinin, sanoi hän: ”Se on täytetty”, ja kallisti päänsä ja antoi henkensä” (Jh.19:29-30).

Jeesus siis juo viiniä ja sanoo sen jälkeen, että se on täytetty. Mikä ’se’ oli täytetty? Voisiko tässä paljastua neljännen maljan salaisuus? Koko pääsiäisateria oli saanut nyt täyttymyksen. Neljäs malja tyhjennettiin ristillä. Pääsiäisjuhla saatiin päätökseen. Jeesus joi Isän antaman maljan. Hetki oli tullut. Jumalan valtakunta oli saapunut. Nyt hän joi viiniä, koska hänen kuninkuutensa oli kirkastettu. Esirippu repesi. Hänen valtakuntansa ovi oli avattu kaikille kansoille. Hän oli nyt johdattanut koko ihmiskunnan synnin ja kuoleman orjuudesta vapauteen. Uusi exodus oi koittanut. Pääsiäisaamu sinetöisi kaiken tämän.

Jeesus oli pääsiäislammas, jonka veri sinetöi uuden liiton. Siksi hänen

jalkojaan ei saanut särkeä (19:36). Johannes antaa lisäksi vihjeitä mainitsemalla myös isopin. Sillä pirskotettiin pääsiäislampaan verta suojaksi tuhoojalta (2.Ms.12:22). Sen lisäksi Johannes viittaa saumattoomaan ihokkaaseen (19:23). Samaa sanaa käytetään ylimmäisen papin vaatteen, kun tämä suorittaa uhripalvelun (3.Ms.16:4). Hän oli siis ylimmäinen pappi, joka toi liiton veren eli oman verensä Jumalan valtaistuimen eteen syntiemme sovituksi (Hep.9:11-).

UUDEN LIITON MALJA

Neljäs malja siis merkitsi Jumalan valtakunnan tuloa. Jeesus verta vuotavana pääsiäislampaana oli tyhjentänyt vihan ja kärsimyksen maljan ristillä. Samalla hän oli täyttänyt maljan omalla uuden liiton veren siunauksella. Tämä siunaus jaetaan kristillisen kirkon jumalanpalveluselämässä. Jeesus itse sääti apostoleille, että ehtoollinen tulisi viettää pääsiäisaterian jälkeenkin: ”Tekkää tämä minun muistokseni.” Näin Jeesus olisi

apostolien kautta antava uuden liiton maljan seurakunnalleen. Matteus on tallettanutkin lupauksen, että Jeesus olisi juova ”sitä uutena teidän kanssanne Isän valtakunnassa.” Jumalan valtakunta on siellä, missä Jeesus antaa verimaljansa opetuslastensa juotavaksi. Joka kerta kun polvistumme ehtoollispöytä, aterioimme Isän valtakunnassa Jeesuksen kanssa.

Ehtoollismalja on Jumalan valtakunnan tulon malja. Koska viini on todellisesti Kristuksen veri ja leipä todellisesti hänen ruumiinsa, Jeesus kuninkaan tuo valtakuntansa läsnä olevaksi. Tämä malja on näin syyllisyyden painamalle syntien anteeksiantamukseksi, koska Karitsan veri on vuodatettu sovintouhrina. Tämä malja on sairauden, ikääntymisen ja kuoleman kahleissa elävälle elämäksi, koska se on kuoleman vallan voittaneen Ylösnousseen Herran elämän antava veri. Ristin varjo ja pääsiäisaamun valo heijastuvat molemmat maljan pohjalle. Tämä malja yhdistää meidät Kristukseen ja sitä kautta hänen häpeän, muukalaisuuden ja vihamielisyyden osaansa maailmassa, mutta samalla se vakuuttaa, ettei kristityn tarvitse koskaan tyhjentää Jumalan vihan maljaa vaan saa elää siunauksen maljasta.

Neljännen maljan salaisuus Jumalan valtakunnan tulosta toteutuu kerran silmin havaittavasti ja täydellisesti, kun lähdemme viimeisessä exoduksessa kuoleman varjon maasta Karitsan hääjuhlaan. Silloin aterioimme Jeesuksen kanssa Isän valtakunnassa kasvoista kasvoihin. Nyt syömme ja juomme vahvistukseksi matkalla, silloin juhlimme perillä!

MAILIS JANATUINEN ILOSANOMAN VIEJÄNÄ

ESKO MURTO

MAILIKSEN KOTIALBUMI

Mailis Janatuinen johdattaa vieraansa matalaan nojatuoliin matalan kahvipöydän viereen, yli kahdenkymmenen lähetystyössä vietetyn vuoden aikana on tarttunut ainakin japanilaisen tapa istua lähellä lattiaa. Kuppiin kaadetaan teetä – vihreää tietenkin – samalla kun emäntä harmittelee ettei Suomesta oikein edes saa ”kunnollista vihreää teetä”.

Japani ja vuodet lähetyskentällä käsiteltäisiin myöhemmin. Nyt Mailis kiirehtii kertomaan hyviä uutisia viimeisimmältä matkaltaan Nepaliin. Kristillinen kirkko kasvaa nopeammin kuin missään muualla maailmassa – 8% vuodessa – ja maassa on käynnissä hengellinen herääminen, jossa sairaiden puolesta rukoillaan ja pahat henget joutuvat väistymään Jeesuksen nimessä. Sen keskellä Mailis oli ollut opettamassa ilosanomapiiriä. Siis mitä?

– Ilosanomapiirissä kustakin evankeliumitekstistä haetaan esiin evankeliumi, ilosanoma. Se on helppo evankelioimisen väline, ja sitä on helppo myös opettaa pitämään, Mailis kuvaa valmiiksi laadittujen kysymysten ympärille rakentuvaa

raamattupiirimateriaaliaan.

Miksi Raamatun opettaminen ja oppiminen sitten on niin tärkeää? Mailis Janatuinen tietää lähetyskentien kokemuksen kautta, että kristityillä ja seurakunnilla on aina jonkinlainen oppi. Jos se ei ole oikea ja raamatunmukainen, sen sijaan syntyy vääriä ja hengellisesti tuhoisia opetuksia. Jos Raamattua ei ymmärretä, kasvaa myös vaara etsiä Jumalan tahtoa ”sisäisen sanan” eli omien mielenliikkeiden lomasta.

Joskus Raamatun lukija tietenkin tarvitsee hieman taustatietoja päästäkseen kiinni tekstin merkitykseen. Usein kehitysmaissa monet Raamatun kertomukset ymmärretään kuitenkin jopa helpommin kuin länsimaissa. Heidän elämäntapansa on lähempänä sitä maailmaa, josta evankeliumit kertovat.

– Nepalilaiset ymmärsivät heti, mitä Sakkeus-kertomuksessa tapahtuu. Heillä on itsellään kokemusta korruptoituneista virkamiehistä, ja sellainenhan Sakkeus tarinan alussa on. Samaten vaikkapa afrikkalaiset käsittävät paljon helpommin mistä on kyse kun Jeesus kohtaa leskiäidin poikaa kantavan hautajaissaattueen. Heidän yhteiskunnassaan yksin jäänyt nainen on todellakin turvaton, Mailis selittää.

MILLAINEN TULEVAISUUS SUOMALAISELLA LÄHETYSTYÖLLÄ?

Lähetystyössä työuran sa tehnyt Mailis Janatuinen on hieman huolissaan suomalaisen lähetystyön

tulevaisuudesta.

– Kyllä Jumala pitää huolen siitä, että lähetystyötä tehdään aikojen loppuun asti. Nigerianlaiset, korealaiset ja intialaiset ja monet muut kansat ovat todella innokkaita lähetystyössä. Ei pidä ajatella, että ainoastaan länsimaalaiset voivat tehdä lähetystyötä, Mailis muistuttaa.

– On kuitenkin mahdollista, että Jumala tässä asiassa siirtää lampunjalan pois suomalaisilta, ja lähetystyön tekeminen siirtyy enenevässä määrin toisten vastuulle.

Lähetystyön tulevaisuuden haasteina Mailis näkee nuorten sitoutumattomuuden, nykymuotoisen lähetystyön kalleuden ja sisällölliset vaarat, jos uskollisuus ”kirkon päätöksille” tulee raamattu-uskollisuutta tärkeämmäksi.

– Taivas ja helvetti ovat silti totta. On vain kaksi mahdollisuutta, ja vain Jeesuksen nimessä voidaan pelastua. Sen ymmärtämisestä lähetystyö syntyy.

”LÄHETYSTYÖSSÄ YLITETÄÄN JOKIN RAJA”

Suomi maallistuu kiihtyvällä vauhdilla ja kristityt huokailevat epäuskon tilaa oman kansansa keskuudessa. Eikö nyt pitäisi keskittyä kotirintaman pelastamiseen ja jättää lähetystyö ainakin toistaiseksi sikseen?

– Juuri noin sanottiin 70-luvullakin, kun minä olin lähdössä kentälle, nauhaa Mailis.

– Ei lähetystyön tekeminen köyhdytä seurakuntaa, vaan rikastuttaa sitä. Lähetystyö ei ole pois lähettäväl-

tä seurakunnalta, vaan tulee sillekin siunaukseksi.

Suomen tilanteesta Mailis on silti samaa mieltä. Suomi on muuttumassa tai jo muuttunut lähetyskentäksi, epäusko ja suoranaisten uuspakanuus vallitsevat. Kansa on ”rokotettu” Raamatun sanaa vastaan, ennakkoluulot ovat suuret ja media usein vielä entises-tään ruokkii niitä. Lähetystyölle on tarvetta aivan lähelläkin.

– Lähetystyö on ylipäänsä sitä, että ylitetään jokin raja, oli sitten kyse maasta, kielestä, kulttuurista tai uskonnosta, Mailis summaa.

– Lähetystyö on riippuvainen kristittyjen Jumalakuvausta. Ilman lain julistusta ei tule omantunnon herätystä. Kristityiltäkin on Suomessa ohentunut ymmärrys Jumalan pyhydestä, ja Jumalan pelko on suurelta osin kadonnut. Siis se, ettei pyhä Jumala siedä syntiä ja rankaisee synnistä sekä ajallisesti että iankaikisesti. Samaten se tosiasia, että vain Kristuksessa on pelastus.

JUMALAN SANAN VOIMAAN VOI LUOTTAA

Moni uskoo taivaan ja helvetin olemassaoloon, mutta silti ajatus Jeesuksesta kertomisesta toiselle ihmiselle tuntuu ylivoimaiselta.

– Luin jostain, että joka kymmenennellä on eräänlainen ”kutsumisen armo lahja”. Joka seurakunnassa löytyy näitä ihmisiä. Mutta kyllä meidän muidenkin pitää rukoilla, että uskaltaisimme kertoa muille rakkaasta Vapahtajastamme, Mailis toteaa.

- Syntynyt 1949 Iisalmissa
- Japanin lähetystyöhön 1976
- Filosofian maisteri (kielet) 1974, teol. maist. 1989
- Pääosa työstä (22 vuotta) Japanissa, tehnyt ”ilosanomamatkoja” myös muihin Aasian maihin ja Afrikkaan

– Raamattu ei ole kuollut kirja, se aina vaikuttaa jollain tavalla, vastuun siitä kantaa Jeesus itse. Enkä koskaan Japanissa tavannut yhtäkään buddhalaista, johon raamattupiirissä käsitelty teksti ei olisi tehnyt jonkinlaista vaikutusta!

Mailis tahtoo opettaa Raamattua, mutta ennen muuta hän haluaa kristittyjen itse lukevan Jumalan sanaa. Useammankin kerran haastattelun aikana nousee esiin toive: että uskovat innostuisivat itse tutkimaan sanaa, vaikka vain 20 minuuttia päivässä.

– Armo ei vapauta meitä armonvälineistä, Mailis summaa.

– Raamattu itse on armon kirja, Jumala tekee työtään sen kautta. Ei evankeliumi päästä meitä pois Raamatusta, sillä Raamattu on juuri evankeliumin väline.

JUMALAN SANA VIE JUMALANPALVELUKSEEN

Mailis on pitkään ollut säännöllinen vieras Markuksen seurakunnan jumalanpalveluksissa, ja usein mainittu kohde seurakunnan yhteisen esirukouksen aikana. Armonvälineiden ja jumalanpalveluksen merkitys opetettiin hänelle jo lapsesta pitäen. Körttitaustainen äiti piti huolta siitä että joka sunnuntai joko mentiin kirkkoon tai ainakin kuunneltiin jumalanpalvelusradiosta.

Niin sanotun viidennen herätysliikkeen yhtenä ongelmana onkin Mailiksen mielestä ollut seuraavan sukupolven saaminen mukaan toimintaan, mutta Lähetysliiton hiippakunnan jumalanpalvelusyhteisöissä hän iloitsee nuorista perheistä ja pyhäkouluun saapuvista lapsista. Hiljattain seurakunnan jäseneksi liittynyt Mailis kuvaa paluutaan Suomeen

2000-luvun alussa.

– Mietin, voinko kohta enää käydä kirkossa missään, kun en tahdo mennä naispappien toimittamiin jumalanpalveluksiin. Luthersäätiön messuista tuli paikka jossa käydä, Mailis muistelee.

NAISENA JUMALAN VALTAKUNNAN TYÖSSÄ

Ulkona kevätpäivä on kauneimmillaan ja siniristiliput liehuvat Minna Canthin ja suomalaisen tasa-arvon kunniaksi. Miten tasa-arvo ja naispappeuden torjuminen oikein sopivat yhteen tämän teologian maisteriksi kouluttautuneen, itsenäisen naisen ajatuksissa?

– Jumala on luonut meidät tasa-arvoisiksi, mutta myös erilaisiksi. Sukupuolilla on eri tehtävät, mutta sama arvo. Naisten ei tule olla pappeja, Mailis summaa ja lisää, että moni ovi on häneltäkin sulkeutunut

tämän kannan tähden.

– Herätysliikkeissä ei ole puutetta tasa-arvosta, ainakaan minä en ole kokenut muuta kuin kannustusta ja arvostusta.

”RAAMATUN HENKILÖT OSOITTAVAT: SYNTINEN SAA TURVAUTUA ARMOON”

Mailis tunnetaan lukevan kristikansan parissa ehkä erityisesti hänen kirjojensa, etenkin Raamatun henkilöitä käsittelevien kirjojensa kautta. Daavidin, Paavalin, Jobin, Jeremian, Eliaan ja useiden muitten Raamatun naisten ja miesten henkilöhistoriat ovat heränneet eloon Mailiksen kertovan tyylin kautta. Mitä näiden henkilöiden elämää tutkimalla hän itse on oppinut?

– Se, että suurikin syntinen saa turvautua ristin armoon. Ja että kärsimyksellä on tarkoitus – jos ei muu, niin se, että se pitää lähellä Jeesusta, oikealla tiellä.

”Yhdessä enkelten ja kaikkien pyhien kanssa” -sarjassa käsitellään luterilaisen messun liturgiaa kohta kohdalta

SIUNATTUNA MATKAAN

✍️ JANNE KOSKELA

Jumalanpalvelus alkaa alkusiunauksella kolmiyh-teisen Jumalan nimeen. Messun lopuksi Herra saattaa kansansa matkaan siunattuna Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Siitä alkaa arjen jumalanpalveluksemme.

Jo varhaisista lähteistä voidaan nähdä, että jonkinlainen, yleensä piispan toimittama siunaus on kuulunut kristilliseen jumalanpalvelukseen kautta aikain. Aaronin siunaus (4. Moos 6:23-27) tuli messukäyttöön Lutherin ehdotuksesta 1500-luvulla. Tämän siunauksen Herra antoi Aaronin ja hänen poikiensa papilliseksi tehtäväksi ilmentsmajassa ja myöhemmin Jerusalemin temppelissä: *–Puhu Aaronille ja hänen pojillensa ja sano: Siunatessanne israelilaisia sanokaa heille... Siksi sitä kutsutaan Aaronin siunaukseksi. Siunaus tuli kuitenkin Herralta itseltään: –Näin he laskekoot minun nimeni israelilaisten ylitse, ja minä siunaan heitä.* Siksi puhumme yleensä **Herran** siunauksesta.

Luther liitti Aaronin siunaukseen keskiajalla käytössä olleen roomalaisen messun lyhyemmän trinitaarisen siunauskaavan: Siunatkoon teitä kaikkivaltias Jumala, Isä ja Poika ja Pyhä Henki. Tämä päätös ei ollut mitenkään mielivaltainen, sillä ”Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen” kuvaa hyvin koko Herran siunauksen Jumalan kolmiykyseyttä heijastavaa rakennetta – ja käärii kätevästi pakettiin koko jumalanpalve-

luksen sisällön.

KOLMINAINEN SIUNAUS

Herran siunaus sisältää kolme rukoustoivotusta, jotka eivät ole pelkkää toivottelua, vaan Jumalan sanana antavat sen mistä puhuvat. Voimme nähdä Pyhän Kolminaisuuden työn näissä kolmessa siunauksessa uskontunnustuksen jaotuksen mukaisesti:

Herra siunatkoon sinua ja varjelkoon sinua;

Jumala Luojana antaa elämän ja ylläpitää sen armonsa ja rakkautensa tähden. Kaikki sekä aineellinen että hengellinen hyvyys on hänen siunaustaan, eikä pysy hetkeäkään yllä ilman hänen jatkuvaa varjelustaan. Mielenkiintoinen kielellinen seikka on, että sekä kreikan että latinan kielessä siunaaminen (eu-logein, bene-dico) merkitsee suoraan käännettyinä ”hyvän puhumista”. Mikäpä olisi sen parempaa puhetta kuin se, että Jumala sanallaan luo ja ylläpitää maailman ja elämämme!

Herra valistakoon kasvonsa sinulle ja olkoon sinulle armollinen;

Jumala valistaa ja kirkastaa kasvonsa, koko olemuksensa meille Pojassa, Jeesuksessa Kristuksessa. ”Poika on Jumalan sädehtivä kirkkaus, hänen olemuksensa kuva,” todistaa Heprealaiskirjeen alku. ”Joka on nähnyt minut, on nähnyt Isän,” vakuuttaa Jeesus Johanneksen evankeliumissa. Tässä meille siis toivotetaan

ja rukoillaan sitä, että Herra Jeesus tulee meille tutuksi ja rakkaaksi, ja hänen kauttaan Jumalan armo kirkastuu meille. Ainoastaan Kristuksessa meillä on pääsy Jumalan armoon ja anteeksiantamukseen: *Minä olen tie ja totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani.*

Herra kääntäköön kasvonsa sinun puoleesi ja antakoon sinulle rauhan.

Kolmiyh-teinen Jumala kääntää armokasvonsa meidän puoleemme, tulee meidän ulottuville armonvälineissään, joiden kautta Pyhä Henki toimii ja lahjoittaa meille uskon ja rauhan, jota maailma ei voi antaa. Tässä meille rukoillaan lepoa ja levollisuutta Pyhän Hengen synnyttämässä Jumalan Pojan uskossa täällä ajassa ja Jumalan kansan täyttä sapaatinlepoa iankaikkisuudessa.

Kun pappi laskee Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimen seurakunnan ylle siunauksen lopuksi, hän tekee ristinmerkin. Herran siunaus, huolenpito, hänen armonsa ja anteeksiantamuksensa, hänen pyhä läsnäolonsa ja rauhansa tulevat meille Jeesuksen ristinkuoleman kautta; hänen kauttaan, hänen kanssaan ja hänessä. Siksi kirkonpenkissäkin voi hyvin tehdä ristinmerkin, muistuttaakseen itseään siitä, että on Kristukselle ristitty, samalla kun yhtyy kolminkertaiseen Aameneen: Totisesti, totisesti, totisesti, tämä on varmasti totta! Lahja vastaanotettu!

UHRAAMISESTA LYHYESTI

✍️ SAMI NIEMI

Jokainen kristitty on kutsuttu antamaan siitä mitä itsellä on - rahastaan, ajastaan, taidoistaan. Tätä voi kutsua uhraamiseksi, antamiseksi tai luopumiseksi. Olennaista on hahmottaa että jaamme eteenpäin sitä hyvää, jota Jumala on meille lahjaksi antanut. Seuraavassa hieman kristityn suhtautumisesta rahan antamiseen.

MIKSI KRISTITYN TULEE ANTAA (OMIA) RAHOJAAN?

Ihan ensimmäisenä saamme laittaa sivuun vanhan testamentin temppeleuhrijärjestelmään kuuluneen opetuksen kymmenyksistä. Poimimme mukaan ajatukset siitä, että Jumalan valittu kansa maksoi tätä kautta elatuksen papistolle ja laajemminkin leeviläisille ja että kymmenysten maksaminen palveli osaltaan sitä opetusta että kaikki mitä meillä on, on lahjaa Jumalalta. Voimme Vanhasa testamentissa paremmin pysähtyä Abrahamin tekemälle kymmenysten antamiselle (1.Moos. 14:17-20), sehän tapahtui ensinnäkin ennen lain antamista ja toiseksi vasten Melkisedekin antaman siunauksen jälkeen - sydämen halusta, siis ei lain pakosta tai siunauksen saadakseen.

Uusi testamentti opettaa ja velvoittaa kristittyä antamaan rahaa kahta tarkoitusta varten. Köyhille annettavia almuja varten (Matt. 6:3) ja Evankeliumin julistajien elatuksen huolehtimiseksi (Matt. 10:10, 1.Kor. 9:14 ja 1.Tim. 5:8). Yhteisen seurakunnan ja

sen jumalanpalveluksen kulojen kattaminen, köyhien seurakuntien ja lähetystyön tukeminen kuuluvat näiden alle.

KUINKA PALJON TULEE ANTAA?

Vanhan testamentin oppi kymmenesosista ei ole kristittyä sitova! Sitä voi tuki halutessaan käyttää mallina ja esimerkkinä, kunhan muistaa ettei rakenna siitä itselleen lakia ja pakkoa.

Uudessa testamentissa ei osoiteta mitään määrää sille kuinka paljon tulee antaa. Jeesus kehoittaa toisaalta nuorukaista antamaan kaiken omaisuutensa (Matt. 19:16-22) ja arvostaa leskeropoa (Luuk. 21:1-4). Kuinka sydämessämme suhtaudumme rahaan? Hallitseeko se meitä, vai otammeko kaiken mitä meillä on annettuna lahjana, jota saamme käyttää ja antaa eteenpäin?

KUINKA MEIDÄN TULEE ANTAA JA MIKSI?

Uusi testamentti neuvoo meitä antamaan iloisesti sydämemme vaatimuksen mu-

kaan (2 Kor. 2:7), vakaasta sydäimestä (Room. 12:8) ja ilman että asiasta tehdään numeroa (Matt. 6:3). Kysymys on kokonaisuudesta. Oman talouden hoitaminen viisaasti, rukoillen, kiittäen ja apua pyytäen on tärkeää aivan samoin kuin se, että opettelemme antamaan. On kuitenkin hyvä muistaa, että Jumalaa ei voi ostaa ulos oman talouden päätöksistä maksamalla. Kyse ei ole siis siitä, että kristitty voisi antamansa lahjan jälkeen vapaasti käyttää loput. Koko taloudenhoidon tulee olla Jumalan tahdon mukaista.

Rahan antamista saa opetella ja tehdä vastoin luontoaan. Varmaan suurimmalle osalle rahan antaminen ei ole luonnollista, vaan joudumme pyytämään rukouksessa muutosta sydämemme asenteeseen. Kristitty on kehoitettu kilvoitukseen ja pyhitykseen myös talouden saralla. Väärästä suhtautumisesta rahaan, oli se sitten liian kiintyvää tai liian välinpitämätöntä suhtautumista, voi joutua opettelemaan pois.

MITÄ RAHAN ANTAMISESTA SAA?

Rahan antaminen Jumalan valtakunnan työhön voi tulla mukanaan taloudellisen siunauksen elämään. Pelkää se, että opettelee suhtautumaan rahaan eri tavalla voi johtaa hyviin muutoksiin taloudenpidossa. Antamisesta koituva siunaus on kuitenkin todennäköisesti ennenkaikkea hengellinen. Seurakunta ja lähimmäiset ympärillä ja kauempanakin hyötyvät lahjoituksesta.

Herra ei vaadi rahojasi vaan sydämesi. Rahathan olivat jo hänen ja ovat sinulla lahjana. Tee kaikki valintasi, myös rahan suhteen niin, että voit tehdä niistä tilin ihmisille ja Jumalalle. Anna vapaasti niin ajastasi, osaamisestasi kuin rahoistasi sen mukaan mitä pystyt. Pyydä rukouksessa Jumalalta viisautta ja uskollisuutta, jotta osaisit antaa eteenpäin, Hänen sinulle tarkoittamalla tavalla, siitä mitä haltuusi on uskottu.

ONNI JA KÄRSIMYS

☞ JARI KEKÄLE

Kulttuurissa on kovasti tapetilla itsensä toteuttaminen ja oman onnensa maksimoiminen. Juuret tälle itsensä ja oikeuksiensa toteuttamiselle löytyvät valistuksesta ja modernin yksilön korostuksen syvästä vesistä. Näinä myöhäismoderneina aikoina virtuaalisen maailman mukana siitä on tullut kuitenkin todellinen sudenkuoppa meille ja meidän iltaruskon kulttuurillemme. Länsi näyttää toteuttavan itsensä hengiltä letkeästi, monikanavaisen virtuaalisesti ja mukavan musiikin tahdissa.

ONNI JA VAPAAEHTOINEN UHRAUTUMINEN

Jotain pitäisi siis tapahtua, mutta mitä se voisi olla? Heilahdus takaisin toisen ihmisen hyvän ja velvollisuuksien maailmaan? Pakon ja isännän nyrkin paluu? Näitä tuskin tarvitaan tai kaitataan. Juuri niistähän tässä on viime vuosikymmenet pois opiskeltu. Siksi isoa heilahdusta enemmän tarvittaisiin vakautta ja tasapainoa oman onnen ja toisen puolesta kärsimisen välillä.

Kyse ei voi olla 'joko –tai' vaan 'sekä - että' -mallista, jossa molemmat – niin itsensä toteuttamisen onni kuin toisen puolesta kärsiminen ja vapaaehtoinen uhrautuminenkin - ovat yhtä aikaa voimassa Jumalan kolmiyhteyden mukaisesti. Ihmisyyteen kuuluu Jumalan kuvana kolmiyhteyden persoonien yhteys ja erillisyydet, niiden itseys ja vastavuoroisuus.

ONNI KYSYY: MISTÄ OLEN VALMIS LUOPUMAAN?

Velvollisuus, toisen hyvä ja itsensä antaminen toisen puolesta eivät yksin riitä, eivätkä ole tarkoitettujakaan kenellekään. Mutta samalla ilman niitä onni ja itsensä toteuttaminen tuhoavat itsensä. Siksi samalla, kun kysytään omaa hyvää ja itsensä mahdollisuuksien toteuttamista, pitää uudestaan oppia kysymään kolikon toista puolta.

Millaiseen kärsimykseen olen valmis? Minkä asioiden puolesta olen valmis luopumaan omastani ja näkemään vaivaa? Itse ei voi toteutua ilman tätä näköalaa. Itsen kuori, profiili tai julkisivu ehkä voi, mutta todellinen itse ei voi.

” Miten meistä itsestämme voisi kasvaa sellainen puu, että hedelmän kantaminen on edes teknisesti mahdollista? Me haluamme hedelmät suoraan. Mutta ilman puuta ei ole hedelmiä.

Itsensä kustannuksella ei voi kestävästi elää ja tehdä tärkeitäkään asioita. Mutta onnea ja itsensä toteuttamista ei myöskään saavuteta ilman vaivannäköä, kärsimystä ja vapaata omastaan luopumista. Ja kuitenkin juuri tätä itsensä toteuttamiskulttuurimme epätoivoisesti sairastaa. Se ei ymmärrä, että kaikkia asioita ei voi yhtä aikaa valita, koska valitseminen on aina luopumista. Jos haluaa valita onnen ja rakkauden toisen ihmisen kanssa, valitsee samalla aina myös vaivannäön ja kärsimyksen.

OMA ONNI ETUSIJALLA

Vaikeuksissa olevien pariskuntien kanssa päivittäin aikaansa viettäessä kulttuurimme yksilökeskeisyyden näkee yhä uudestaan. Jos kulttuurin ihanteiden ja normien rohkaisemana aiemmin kestettiin ja uhrauduttiin lasten takia liikaa ja vääriäkin asioita, niin nyt on ilmassa aivan päinvastainen. Kulttuurin ihanteet ja normit rohkaisevat lyhytjänteiseen ja epärealistiseen heittäytymiseen ja sitten hyvin pian myös 'tulos tai ulos' -politiikkaan. Rakastumiseen rakastuneessa kulttuurissa Rakkaus ei saa edes syntyä, saati kypsyä.

Avoliitto olisi ihmisenä kasvami-

tavissa puutarhan perustamiseen ja kärsivälliseen hoitamiseen. Nyt siitä on tehty supermarketin hedelmätiski, jossa kärsimättömät kuluttajavalitsijat kärsimättöminä etsivät juuri itselle maistuvia hedelmiä. Ja jos niitä ei löydetä, vaihdetaan kauppaa ja tiskiä.

Kovin hankalasti ja huonosti muistamme, että suurin ongelma ei yleensä ole se, millaista hedelmää toinen tekee tai jättää tekemättä, vaan se, miten meistä itsestämme voisi kasvaa sellainen puu, että hedelmän kantaminen on edes teknisesti mahdollista. Me haluamme hedelmät suoraan. Mutta ilman puuta ei ole hedelmiä. Ja puutarhanhoito taas vaatii aikaa, kärsivällisyyttä ja vaivannäköä. Puun kasvun vaatima kärsivällisyys ja hedelmät, onni, vaivannäkö ja kärsivällisyys kuuluvat yhteen.

Tämän inhimillisen synnillisyyden keskelle meille kerrotaan sellaisesta kolmiyhteisen Jumalan persoonien rakkautellisesta yhteydestä, jossa Poika meidän ihmisten ja meidän pelastamisemme tähden luopui vapaaehtoisesti omastaan ja otti orjan muodon. Näin Poika vastasi kysymykseen, minkä hyväksi sinä olet valmis näkemään vaivaa ja kärsimään. Hän antoi henkensä. Hän toteutti maksimaalisesti itseään saavuttaakseen ja jakaakseen sen onnen, johon rakkaus meitä kohtaan Häntä kutsui. Hän ei rakastanut väärin pakosta, vaan vapaasti itsensä toteuttaen. Siksi jokainen meistä toteuttaa syvimmältään itseään kumartuessaan palvontaan Hänen edessään vapaasti jo tässä ajassa.

YHDEKSI RUUMIIKSI KASTETTUINA - PIISPA MATTI VÄISÄSEN 80-VUOTISJUHLAKIRJA

HANNU MIKKONEN

Olen yksi niistä pastoreista, jotka saivat olla piispa Matti Väisäsen kaitsemissa. Näin ollen sain olla myös yksi Matti-piispan 80-vuotisjuhlakirjan, ”Yhdeksi ruumiiksi kastettuina” kirjoittajista. Henkilökohtaisesti olen iloinen tästä kirjoittamisesta ja kirjasta, sillä olenhan jollakin tavalla tuntenut Mattin jo ihan pienestä poikasesta saakka, kun Ryttylän lähetysskeskuksen pihalla ja joskus Väisäsilläkin rymysin.

Muutamia vuosia sitten luin Matti Väisäsen 70-vuotisjuhlakirjan, ”Pääasia” (Uusi Tie 2004) ja olin vaikuttunut kirjan artikkeleista. Tuon kirjan kirjoittakuntaan kuuluu monta nimekästä ja kyvykästä suomalaista teologia ja hengellisen työn tekijää. Kirjaa voi suositella lämpimästi sen hyvän sisällön vuoksi. Nyt kun olen kahlannut läpi Matti-piispan uusinta juhlakirjaa (kuinkahan monta vielä saamme lukeakaan?!), olen jälleen ollut vaikuttunut; ja enemmän kuin edellisestä! Syynä ei kuitenkaan ole ollut se, että kirjan kirjoittajina olisi kasapäin nimekkäitä ja arvovaltaisia teologeja (on niitäkin), vaan kirjan käytännölläisyys, ymmärrettävyys ja selkeys. Nämä edellämäinitut nivoutuvat Matti-piispan tuoreimmassa juhlaniteessä syvälliseen ja korkealaatuiseen luterilaiseen teologiaan. Eikä tämä koske ainoastaan teologien kirjoituksia.

KÄYTÄNNÖN SEURAKUNTAELÄMÄÄ

”Yhdeksi ruumiiksi kastettuina” kattaa käytännössä lähes kaikki ne teologiset osa-alueet, joista usein tarvitsemme opetusta ja ohjeita. Jos haluaa saada melko nopeasti ja vaittomasti tietoa esimerkiksi käytännön iloista ja suruista seurakuntaelämässä, talousasioista tai vaikkapa yhteiskristillisyydestä, on kirja on erittäin käyttökelpoinen. Usein teologien juhlakirjoissa on vaikeita tai ainakin melko vaikeita kirjoituksia, joissa vilisevät oudot termit tai hankalat sivistyssanat. Matti-piispan 80-vuotisjuhlakirjassa tämä karikko on onnistuttu hyvin kiertämään. Ei toki kokonaan, sillä pitäähän nyt sanakirjoillekin olla jotain käyttöä! Mutta kirja on oiva esitys ja tukeva hengellinen paketti nykyisestä suomalaisesta, tunnustuksellisesta luterilaisuudesta selväsanaisesti esitettynä. Kaikki varsinaisten artikkelien kirjoittajat toimivat tai ovat toimineet Lähetyshiippakunnan piispoina, pastoreina tai seurakuntien tärkeinä vastuunkantajina; kirjasta kuuluu Suomen lähetysskentän ääni!

KYSYMYKSIIN VASTAUKSIA

Miksi lukea (ja ostaa) ”Yhdeksi ruumiiksi kastettuina”? Ensinnäkin siksi, että kirja on hengellisesti eli teologisesti ravitseva olematta raskas luettava. Kirjan artikkelit ovat tukevaa tavaraa ja sopivan mittaisia. Toiseksi kirjasta saa vastauksia kysymyksiin, joita Lähetyshiippakunnasta puhuttaessa yhtenäen esitetään: Keitä te olette? Miksi te olette? Mistä rahanne tulevat? Omalla tavallaan kirjasta

on apua oman luterilaisen minäkuvan muodostamiseen ja se auttaa myös niiden lähimmäisten kanssa keskustellessa, jotka saattavat suhtautua hyvinkin varauksellisesti todelliseen luterilaisuuteen. Kolmanneksi kirjan lukemalla (ja ostamalla) auttaa tekemään Kristuksen kirkon lähetystyötä Suomessa ja ulkomailla. Kun saa hengellistä ravintoa, saa iloa ja intoa palvelustyöhön omalla paikallaan Jumalan valtakunnan työssä. Kirjan ostamalla tukee myös käytännön tavalla eli taloudellisesti Lähetyshiippakunnan työtä. Samalla saa itse konkreettisen muistutuksen hyvän hengellisen kirjan myötä itselleen. Neljänneksi, vai pitäisikö tämä olla jopa ensin: Piispa Matti Väisäsen tie Suomen kirkollisessa kentässä on paitsi omalaatuinen, myös hyvin merkittävä. On ilo ja etuoikeus lukea (ja omistaa) tämä kirja ja kiittää Kolmiyhteistä Jumalaa hyvästä ja hurskaasta palvelijastaan!

Kirjaa on saatavana Lähetyshiippakunnan seurakuntien kirjapöydiltä ja kansliasta hintaan 20€ (+ postituskulut). Tilaukset osoitteesta kanslia@lhp.fi tai puhelimitse 050 5225 855.

KORSET OCH UPPSTÅNDELSEN

SEBASTIAN GRÜNBAUM

Dessa två artiklar hör intimt samman. Korset, enligt en snäv definition, syftar på Jesu försonande offerdöd på Golgata kors. Uppståndelsen syftar på Jesu uppståndelse från de döda.

Luthers förklaring av den andra trosartikelns sammanfattar mycket väl vår tro: *Han har återlöst, förvärvat och vunnit mig, förlorade och fördömda människor,*

ifrån alla synder, ifrån döden och djävulens våld, inte med guld eller silver, utan med sitt heliga och dyra blod, och med sin oskyldiga pina och död. Han har gjort allt detta för att jag skall tillhöra honom, leva under honom i hans rike och tjäna honom i evig rättfärdighet, oskuld och salighet, liksom han har uppstått från döden, lever och regerar i evighet. (Lilla Kateke-

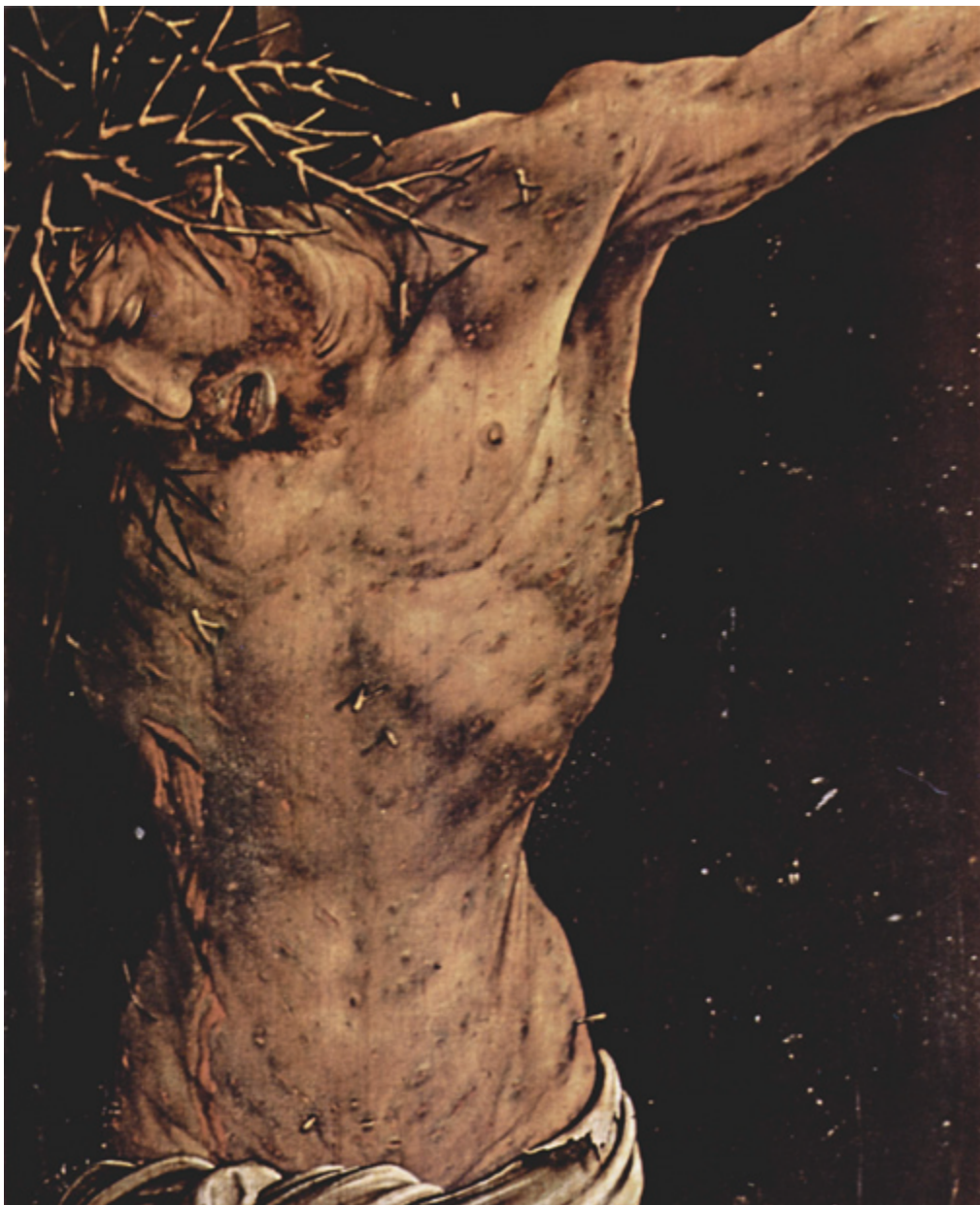
sen, förklaring till andra trosartikelns)

I denna förklaring finns det tre delar. Den första handlar om människans tillstånd från födelsen. Hon är född i synd och är under fördömmelse, utan Gud och utan hopp i denna värld. Den andra delen handlar om hur Kristus har försonat världen och alla människors synder genom att dö på Golgata kors. Den tredje

handlar om hur denna försoning sedan öppnar vägen för alla människor till ett evigt liv i gemenskap med en helig Gud.

Korset är inte något härligt. Det är inte något som enligt en mänsklig måttstock skulle vara något fint eller fascinerande. De som såg på det tänkte att mannen som var uppspikad på korset hade gjort något förskräckligt. Detta brott var så förskräckligt att straffet innebar att bli förbannad av Gud själv. Förutom detta fanns det förstås ett element av ren mänsklig smärta och ofattbar brutalitet. Inget var värre än att avklädas och fastspikas på ett kors. Detta var den allmänna religiösa och världsliga åsikten på Jesu tid. Därför får vi inte heller idealisera korset på ett fel sätt. Det handlar inte om någon romantisk bild av kärlek eller något fint drama med ett "lyckligt" slut, utan om ett hemskt öde som ingen ville råka ut för.

Kristendomens djupa hemligt är att Gud i sin vishet beslöt att använda detta hemska till sina egna syften. Paulus skriver också att genom detta har de som var visa blivit dårar. Han konstaterar kraftfullt i sitt brev till församlingen i Korint: *Ty detta budskap om korset är en dårskap för dem som blir förtappade, men för oss som blir frälsta är det en Guds kraft. Det står ju skrivet: Jag skall göra de visas visdom om intet, och de förståndigas förstånd skall jag slå ner. Var är de visa? Var är de skrifflärda? Var är den*

här världens ordvrängare? Har inte Gud gjort den här världens visdom till dårskap? Jo, eftersom världen i sin visdom inte lärde känna Gud i hans vishet, beslöt Gud att genom den dårskap som vi predikar frälsa dem som tror. (1 Kor 1:18-20)

Det som var det värsta möjliga blev det bästa möjliga. Det hemska straffet blev en återlösning och försoning för alla människor under alla tider. Gud visade på detta sätt sin vishet, härlighet och ära i det som var så lågt, så svagt, så litet och så obetydligt för alla människor.

KORSET LÄGGER GRUNDEN FÖR UPPSTÅNDELSEN

Vi har blivit inlärda att tänka i termer eller begrepp som rättighet, förtjänst och värde. Ofta säger någon: "jag har rätt att få service", "jag har rätt att vara älskad" eller "jag har rätt att behandlas med respekt". Utan att förneka detta i mänskliga sammanhang, måste man konstatera att denna tankegång inte gäller när det är frågan om Gud. Ingen människa kan komma med krav inför en allseende och allvetande Gud. Synden, som bor i oss alla, gör oss skyldiga till evig förtappelse, dom och helvetes brinnande eld. Detta är vår rättighet inför Gud. Detta kan vi kräva och det kan Gud också ge åt oss. Ingen människa kan själv kräva att hon skulle få syndernas förlåtelse, uppståndelse eller evigt liv. Människan kan inte förtjäna något sådant.

Det finns dock en människa som har rätten till allt detta, nämligen Kristus, som är sann människa och sann Gud. Han har rätten att gå fram till Gud, att vara hans barn, att vara uppståndens och ha evigt liv. Som ett tecken på detta har han uppstått från de döda.

Uppståndelsen från de döda var ett tecken på att det inte fanns någon makt här på jorden eller i himlen som mera kunde döma Kristus. Han var felfri inför Gud och människor. Han bar allas synder, men själv saknade han synd. Han dog för alla, men själv var han inte underställd döden. Han blev dömd för allas skull, fastän han var oskyldig. Därför har Kristus rätten att leva i gemenskapen med en helig Gud. Denna rätt angår inte alls bara honom själv, utan han är fri att ge den åt alla människor. Det är också hans vilja att ge denna rätt åt alla, för dig, för mig och för hela världen. I Kristus erbjuds allt detta: syndernas förlåtelse, uppståndelse från de döda och evigt liv gratis, av nåd, åt alla människor. Det ges som gåva. I Kristus har vi rätten att gå fram till Gud, att kallas hans barn, att få del av hans nåd och evigt liv.

KORSET OCH UPPSTÅNDELSEN I KYRKANS LIV

Kyrkans liv är ett liv av korset och uppståndelsen. Paulus skriver om dopet: "Vi vet att vår gamla människa har blivit korsfäst med Kristus, för att syndens kropp skall berövas sin makt, så att vi inte längre är slavar under synden. Ty den som är död är friad från synd. Har vi nu dött med Kristus, tror vi att vi också skall leva med honom." (Rom. 6:6-8). Den kristne blir alltså döpt till Kristi kors så att hon skall dö från sitt gamla syndiga liv och leva det nya livet tillsammans med Kristus. Korset symboliserar inte endast en död för synden, utan det är syndens död. På korset har Kristus segrat över synden en gång för alla. Genom dopet blir den kristne delaktig i denna seger och får del

av Kristi kraft att leva ett nytt och heligt liv.

På samma sätt är det med nattvarden. När församlingen firar nattvard förkunnar den Kristi död. Den förkunnar åt världen och framför allt åt sig själv att Frälsaren har dött för henne. Nattvarden är ändå mera än bara en åminnelsemåltid. Det är en livgivande måltid där församlingen på ett verkligt sätt får del av Kristi kropp och blod. Kristi kropp och blod förmedlar den kraft som finns i Kristi uppståndelse. När församlingen förkunnar Kristi död, förkunnar den på detta sätt det nya livet åt sig själv, eftersom hela världens liv finns i Kristi död. Genom Ordet och sakramenten blir Kristi kors och uppståndelse en levande verklighet mitt i

församlingen. Det som hände för 2000 år sedan är inte långt borta utan har kommit nära och intimt bundit sig samman med våra liv.

Vår frälsare, som dyrt oss köpt, vi hör i ordet lova: åt den som tror och är döpt det nya livets gåva. Så får i tron vi fatta mod: oss intet skall fördärva, ty Kristus kom att med sitt blod oss barnarätt förvärva. Guds rike får vi ärva. (Psb 210:5)

HÄPEILEMÄTTÄ

≡ TOMAS GARAIŠI

Ihmisten elämässä hallitsevat usein erilaiset pelot, niin realistiset kuin suhteettomatkin. Kuten tuhannesti nähtyä, eivät kristityt ole näistä peloista sen kummemmin vapaita kuin suruttomatkaan. Tekemättä sen suurempia listauksia itsestäänselvistä peloista keskityn nyt häpeään ja sen pelkoon.

Sellaiset seikat, jotka erottavat eri

omat yrittäjävanhempansa. Nuoret parit häpeävät keskeneräisyyksiään ja sitä, että tilaisuuden tullen on paljon helpompaa ja mukavampaa laittaa käsi toisen reidelle kuin tarttua Tosi Rakkaus Odottaa -vihkoon.

Avioparit häpeävät kiusallisia ongelmiaan; kukaan muu ei tiedä, miten inhottava, ajattelematon tai lapsellinen toinen osaa olla tai sitä, että vuosien

vat eivät.

On siis lukematon määrä mitä erilaisinta häpeää. Tällaiset esimerkit raapaisevat tietysti vain pintaa. On myös paljon sellaista häpeää, johon ulkopuolisen mielikuvitus ei riitä. Sellaista salattua ja käsittämätöntä, että vaikka siitä uskaltaisikin kertoa, ei olisi mitään taetta siitä, että kuullija ymmärtäisi. Ihmisiä kun olemme me kristitytkin.

Mutta tässä lepääkin kristillisen uskon uskomaton voimavara. Kristitty voi, saa ja hänen jopa täytyy luottaa siihen, että Herra on tullut ihmisenä maailmaan – häpeällisiä ihmisiä varten. Säilyttäessään kaiken maailman kuonan harteilleen, Jeesus on myös kantanut kaiken mahdollisen häpeän. Roikkuessaan alasti kirouksen puussa koko maailman nähden Jeesus on itse kokenut sen suurimman häpeän. Sellaisen, jota ei ole kukaan muu kantanut. Samalla Hän on pyyhkinyt kaiken häpeämme kuolemallaan pois. Siksi onkin ensiarvoisen tärkeää, että ihminen veisi pelkäämättä kaiken häpeänsä Kristuksen huomaan. Myös sen kiusallisen häpeän, jota heikkouskoinen kantaa Pyhästä Herrastaan.

Ehtoollisella voi uskossaan ja elämässään heikko kristitty käydä mielessään vaikkapa seuraavaa ajatusleikkiä; kun minä tässä nielaisen Kristuksen ruumiin ja veren, Hän yhtä mielellään nielaisee kaikki taakani, syntini ja jopa häpeäni. Myös häpeämättömyyteni.

Mitä me siis sanomme? Joka Häneen usko, ei joudu häpeään.

” Kristitty voi, saa ja hänen jopa täytyy luottaa siihen, että Herra on tullut ihmisenä maailmaan – häpeällisiä ihmisiä varten. Säilyttäessään kaiken maailman kuonan harteilleen, Jeesus on myös kantanut kaiken mahdollisen häpeän.

sukupolvia toisistaan, ovat alati enentymässä. Mutta sellainen paratiisiin jälkeinen häpeä, johon Perkule yrittää meitä jatkuvasti syöstä ja uskollisesti ylläpitää, yhdistää kaikkia sieluja. Ja se on tiukka side se. Häpeä ja sen pelko motivoi rakentamaan aivan uskottomia sosiaalisia ja hengellisiä kullisseja, joiden takana me vaihdamme lavalle sopivia asusteita tai pyörimme ilkosillamme – koska eihän kukaan ole onneksi näkemässä. Nämä kulissit auttavat meitä peittämään häpeäämme, tunnetta, jonka voi sinitarran laila kiinnittää mihin elämäalueeseen tahansa.

Koululaista hävettää se, kun omat lelut tai huone ei ole niin vetovoimainen kuin kaverin tai se, että kaikilla kavereilla on isä, paitsi hällä itsellään. Opiskelija häpeää sitä, kun ei olekaan omassa opinahjossaan niin etevä kuin

liiton jälkeen toinen on lopettanut rakastamisen. Vanhemmat häpeävät epäonnistumisiaan lastensa kasvatuksessa ja rakastamisessa, vaikka heidän piti osata välttää kaikki ne virheet, mitä heidän omat vanhempansa aikanaan tekivät. Suurempaa häpeää on vanhemman vaikeaa kuvitella kantavansa, kun huomaakin, ettei epäonnistumiset lasten kanssa johtuneetkaan vain stressistä tai väsymyksestä vaan siitä, että edes lapsi ei ole suojassa aikuisen syntisyydeltä ja kyynisyydeltä. Vanhus saattaa hävetä elämänsä ratkaisuja ja epätasaista vaellustaan, varsinkin kun hän vertaa niitä nuoruutensa ajan kauniisiin ja hurskaisiin suunnitelmiin. Häpeää voi tuottaa sekin, että niin usein pelkäsi enemmän ihmisiä kuin Jumalaa tai se, että niin monet tarpeelliset sanat jäivät lähimmäiselle sanomatta, mutta niin monet loukkaa-

Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut? (Matt. 27:46)

Jeesus rakas, sinun veristen haavojesi äärellä minä kysyn samaa. Miksi Jumala armahti minua sinun sijastasi? Miksi Isä sinä et hylännyt minua vaan rakkaan Poikasi Jeesuksen? Miksi et sallinut minun joutua elämään erossa sinusta, vailla toivoa ja matkalla iankaikkiseen kaotukseen. Miksi rankaisit tällä kaikella Jeesusta? Mitä pahaa hän oli sinulle tehnyt?

Jeesus rakas, sinun ristillä runneltua ruumistasi katsoessa aavistan, että tämä on minun syntieni hinta. Vähempi ei olisi riittänyt. Enempää ei kukaan olisi voinut antaa. Isä antoi kaikkensa minun pelastukseni tähden. Sillä mitä Taivaassa olisi vielä ollut kalliimpaa hänen antaakseen pois tähteni? Ei mitään.

Sillä Jeesus, eikö ristin kärsimystäsi katsoessa miekka lävistänyt myös isäsi sydämen? Eikö Jumalan sielu murtunut yhdessä sinun ruumiisi repeämien kanssa? Jeesus, näinkö rumalta syntini sinne Taivaan kirkkauteen näyttävät?

Jeesus rakas, tuskaisen huutosi korvissani kuullen minä tiedän, ettei Isäsi ollut ainut joka sinut hylkäsi. Hylkäsiväthän kaikki lähimpäsi sinut! Ei kukaan omistasi jäänyt puolustamaan sinua. Mutta Jeesus, minun on myönnettävä, minäkin kuulun siihen joukkoon. Muistan kyllä monia tilanteita elämässäni, jolloin olen kääntänyt katseeni pois sinusta. Kieltäytynyt kuulemasta ääntäsi. Elämän valinnoillani tehnyt ristisi halvaksi.

Jumalani, Jumalani, minäkin hylkäsin sinut.

Mutta Jeesus rakas, sinä et silti hylännyt minua.

Sinun lävistettyjen käsiesi alla minun epäuskoinen sydämeni myöntyy lopulta uskomaan sen: Sinä rakastat minua. Ja Isäkin rakastaa!

Sen on pakko olla niin. Sinunhan ei olisi tarvinnut kuin pyytää, ja Isä olisi tyhjentänyt koko Taivaan enkeleistä taistelemaan puolestasi. Mutta Sinä et pyytänyt. Koska rakastat.

Jeesus, sinä suostuit luopumaan Taivaan kirkkaudesta, paikastasi Isän vierellä. Sinä jätit elämän puun, ylistävät kerubit, ikuisen elämän virran ja kaiken kirkkauden ja loiston. Minun pelastukseni oli sinun silmissäsi arvokkaampaa.

Sinä olit valmis luopumaan terveydestäsi, voimastasi, ystävistäsi, kaikesta – lopulta hengestäsi – mutta minusta sinä et ollut valmis luopumaan. Sinä annoit pois paikkasi Taivaassa, sinä annoit asemasi Isän rakkaana lapsena, vanhurskautesi ja pyhyytesi, kaiken tämän annoit minulle, koska sinä rakastat minua.

Jumalani, Jumalani, sinä et hylännyt minua vaan itsesi. Niin arvokas minä olen sinulle.

Markus Nieminen

PERHEEN HARTAUDESTA

✎ EERO PIHLAVA

Helsingissä Hietalahden torin vieressä on kristillinen kirjakauppa, jonka hyllyjen välissä tutkin Koko perheen hartauskirja -nimistä opusta. Sen on kirjoittanut Ulvilassa asuva toimittaja Mari Ahvenjärvi, jonka muistan tavanneeni Sakkeuksen seurakunnan takapenkissä puolisonsa Martin kanssa. Ahvenjärven hartauskirja osuu silmiini lupaavalla otsikollaan ”Koko perheen hartauskirja”. Voisiko tätä kirjaa käyttää apuna niin että voisin pienen poikani kanssa hiljentyä sanan äärellä?

KOKO PERHEEN HARTAUSKIRJA

Soitan kirjoittajalle ja Mari vastaa haastattelupyyntöni myöntävästi. Juttelemme hetken hartauskirjoista yleisesti ja hän kertoo niiden olevan tärkeä asia oman hengellisen elämänsä hoidossa. Koko perheen hartauskirjan kirjoittamiseen hän sanoo ryhtyneensä omasta tarpeesta. Vain harvoja hartauskirjoja on kirjoitettu niin, että koko perhe olisi kohderyhmänä otettu huomioon. Ahvenjärvi kertoo kirjan tekstien syntyneen puolen vuoden aikana.

– Huomasin kirjoittamisen aikana kuuntelevani saarnoja sillä korvalla, että olisiko siellä joku ajatus tai jae joka soveltuisi kirjaan. Kävin kirjoittamisen aikana läpi myös ”Päivän tunnussanan” läpi muutaman vuoden ajalta.

Kirja on Ahvenjärven mukaan kirjoitettu alle kymmenenvuotiaiden lasten kohderyhmää silmälläpitäen. Hartauksien pohjana toimivat raamatunjakeet on valittu niin, että ne eivät sisällä montaa vaikeaa ja selitystä vaativaa sanaa. Kirjan alkulehdillä on myös ehdotus kynttilän sytyttämisestä hartauden aluksi.

– Se viestii lapsille sitä, että on luvassa tietyn tyyppinen hetki, Mari sanoo.

Yksinkertaisuudessaan nerokas ajatus ja antaa myös mahdollisuuden

Kuvassa vasemmalta Martti, Onni, Mari, Lilja ja Säde.

lasten osallistua hartauteen muutenkin kuin vain kuulijana tai kysymyksiin vastaajana.

ILTAHARTAUUS PÄIVITTÄISENÄ TAPANA

Kirjaan liittyvien asioiden lisäksi mieleni tekee kysyä Marin ja Martin perheen hartauselämän käytännöistä.

– Arjen hartaus on meillä muotoutunut perheen iltahartaudeksi. Meillä on tapana lukea hartauskirjaa, rukoilla ja siunata jokainen lapsemme erikseen. Joskus lauletaan joku laulu hartauden yhteydessä, Mari sanoo.

Lasten kannalta Mari on ajatellut hartauselämän säännöllisyyden ja rutiinin olevan tärkein asia.

– Lapsi muistaa lapsuudessa ulko-opitut asiat vielä aikuisenakin ja jos kävisi niin että lapsi vieraantuisi uskosta niin nämä lapsuudessa opitut asiat siunaavat, varjelevat ja kantavat silloinkin.

Henkilökohtaisen hartauselämänsä kannalta Mari kertoo viikoittaisen jumalanpalveluksen olevan heille Martin kanssa erityisen tärkeä asia. Arjen hetkissä henkilökohtaisen hartauselämän rutiinit jäävät helposti muodostumatta. Monen muun perheen tapaan Ahvenjärvi kertoo ottavansa lapsille pientä purtavaa mukaan jumalanpalvelukseen, jotta oma hiljentyminen ja

keskittyminen ei häiriintyisi Jumalan sanan äärellä.

– En tiedä onko väärin ajatella näin, mutta jumalanpalvelus on lapsille toislaiseksi tavan oppimista. Jumalanpalvelus on erityisesti itseä varten, vaikka toki siellä on myös pyhäkoulu lapsille.

HARTAUTTA KOKO PERHEELLE

Mari kertoo saaneensa kirjasta hyvää palautetta, josta rohkaisevin oli erään kielteisesti uskoon suhtautuneen ystävän sanat.

– Hän sanoi, että kirjassa oli sanottu uskon asioita niin, että hänkin ymmärtää mitä niillä tarkoitetaan. Hän myös kertoi haluavansa ostaa sen omalle iäkkäälle äidilleen, joka oli vieraantunut seurakuntayhteydestä.

Kysyn Marilta vielä näkykö heidän perheensä hartauselämässä joitain kirkon herätysliikkeille ominaisia erityispiirteitä. Hieman outo kysymys muiden esittämieni joukossa, mutta sallittakoon sekin.

– Oman lapsuuden kodin perintö näkyy siinä vahvimmin. Minulla on vahva kokemus siitä, että omassa lapsuuden perheessä on pidetty kotihartauksia.

Rohkaiseva sana toistuvan kotihartauden puolesta!